

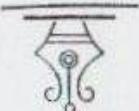
C. I. BRĂTIANU

RĂZBOIUL ECONOMIC

SI

INDRUMĂRI PENTRU VIITORUL NOSTRU

BUCUREȘTI
CERCUL DE STUDII P.N.L.
:: 44, Calea Victoriei, 44 ::

1916

D 68.003 / 968
B. F. T. B.
Nr. 106 / 1057

S. L. / 6603

**Conferință desvoltată Miercuri 16 Martie 1916,
la Cercul de studii al Partidului național-liberal.**

RAZBOIUL ECONOMIC

și

INDRUMARI PENTRU VIITORUL NOSTRU

Singura bază temeinică a unei conferințe economice este aceia rezemată pe cifre de statistică. Știu însă că dacă în citire numeroase cifre nu au nici un inconvenient, la ascultare însă ele ostenesc atențiunea; de aceia neputând urma exemplul amicului meu Diamandi, care într'o conferință de altă natură, le-a putut suprima la citire, eu mă voi mărgini în a le reduce numai la acele din cari se pot trage imediat consecințe.

In ultimele timpuri se pare că teoriile economice cari păreau bine stabilite, sunt controversate și înlocuite prin formule noi și variate.

Războiul a creat o stare de fapt anormală, dar și o stare morală cu totul deosebită. Necesitatea de a ascunde maselor mari ale națiuniei, nenumăratele perderi ce el causează, ca astfel să se implice demoralizarea sufletelor; precum și dorința de a influența statele neutre, au făcut să se nască pretinse principii în complecta discordanță cu tot ceiace se clădise în trecut.

Cum principalul obiect al cuvântării mele este comerçul exterior al popoarelor în luptă, voi în-

cepe cu câteva considerații de ordin general asupra importanței acestui factor economic.

Puterea economică a unei țări, stă în prima linie în exploatarea rațională și intensă a proprietății sale bogății; totuși, unele țări foarte înaintate încă nu au dezvoltat cultura lor industrială, au ajuns să exploateze și să transforme resursele altor țări mai puțin înaintate.

Cultura și calitățile unui popor îl fac stăpân pe viața economică al țărei sale și în acelaș timp îl fac să radieze și în afara de limitele statului.

O țară care ar avea pe solul său și în subsolul său toate elementele necesare dezvoltării diferitelor ramuri de activitate, adică tot ceea ce trebuie pentru hrana populației și în acelaș timp toate cele necesare pentru dezvoltarea industriei sale, pare să fie o țară care să se poată dispensa de relații comerciale cu alte țări.

Totuși, numai din contactul națiunilor, din relațiunile economice ce se nasc între popoare cu însușiri diferite, vine cel mai mare imbold al progresului și îmbogățirei omenești. Atmosfera interioară prea îngustă înăbusește spiritul de inițiativă și dorința de progres. Din rivalitatea economică și lupta pe tărâmul comercial se naște concurența, care a creat cele mai puternice organizări economice după suprafața pământului.

Comerțul exterior, sprijinit pe o organizație interioară care să permită ca națiunea să profite cât de complet de produsele țării, constituie indicul cel mai sigur al prosperității.

Să luăm câteva exemple: 1. O țară care pe teritoriul său are toate cele necesare și care știe să le pună singură în valoare: Statele-Unite cu o populație de 98 milioane, deși unul din statele cele mai noi ale lumii, a ajuns la un comerț exterior de $22\frac{1}{2}$ miliarde și poate servi ca exemplu de cea mai vertiginoasă creștere în populație, în dezvoltare economică și în bogăție.

Anglia cu o populație numai de 45 milioane locuitori, are un comerț de import și export de aproape $35\frac{1}{2}$ miliarde lei. Coloniile sale completează în mod fericit lipsurile pământului său.

Germania cu o populație de 65 milioane locuitori, are un comerț exterior de 26 miliarde lei.

Franța cu $39\frac{1}{2}$ milioane locuitori are 20 miliarde comerț.

Alte țări mici ca întindere și populație dovedesc o extraordinară putere economică, prin comerțul lor exterior ca:

Belgia cu $7\frac{1}{2}$ milioane locuitori cu 8 miliarde comerț.

Olanda cu $7\frac{1}{4}$ milioane locuitori și 15 miliarde comerț.

În schimb Rusia cu 166 milioane locuitori și numai cu $6\frac{1}{2}$ miliarde comerț exterior. Mai caracteristică este Turcia, cu 23 milioane locuitori și cu $1\frac{1}{2}$ miliard comerț.

Să nu ne rătăcim de teorii inventate pentru o cauză anumită și să continuăm a crede că comerțul sporește bogățiile produse de munca omenească și războiul le distrugе.

Voi împărți conferința mea în trei părți :

1. Ce a fost înainte de războiu ;
2. Situația de războiu ;
3. Probabilități asupra celor ce vor fi după războiu.

Voi examina mai întâi situația economică mondială, apoi pe aceia a țării noastre și la sfârșit voi căuta să arăt cum trebuie să ne preparăm pentru a face față nouei stări de lucruri.

Perioada care a precedat războiului este caracterizată printr'o mare dezvoltare a industriei și comerțului și prin creșterea bogății tutelor țărilor civilizate. Aceia însă care a luat avântul cel mai mare este Germania.

Favorizată prin spiritul metodic și organizator al populației sale, așezată într'o situație geografică centrală între Occidentul și Orientul Europei, atât de diferite ca producție; această țară, prin crearea unei remarcabile rețele de căi de apă și de uscat, a știut să profite de toate ocaziunile favorabile ce i s'au prezentat.

Bogatele sale mine de cărbuni și de fer i-au dat mijlocul să-și desvolte extraordinar industria, a cărei primă bază serioasă a pus-o cu cele 5 miliarde luate Franției după războiul dela 1870.

Prin tratatul dela Francfort a impus Franției clauza comercială a națiunei celei mai favorizate, împedînd pe rivala sa să se poată apăra în contra invaziunii produselor sale industriale, fără a stânjeni în acelaș timp relațiile sale comerciale cu alte țări.

In 1913 Germania exportă în Franța mărfuri pentru 1 miliard 13 milioane lei și importă din Franța numai pentru 832 milioane lei.

Liberul schimbism al Angliei și rezistența coloniilor de a adera la un regim vamal cu metropola lor, a dat Germaniei prilejul să-și desvolte astfel comerțiul. În Anglia încât să-i trimeată în 1913 mărfuri pentru 1 miliard 786 milioane și să primească mărfuri numai de 1 miliard 86 milioane.

Războiul Mandchurian a dat Germaniei prilejul să obțină dela Rusia, în 1904 un tratat de comerț, care face ca Germania să expore în Rusia mărfuri pentru 1212 milioane lei, și să importe pentru 1.822 milioane lei. Acest schimb după cum voi arată mai jos este numai în aparență favorabil Rusiei, care înainte de declararea războiului hotărâse să-l denunțe la expirare.

Dacă privim în general comerțiul Germaniei vedem că, dintr-o cifră totală de 13.354 milioane lei, ea importă dela adversarii săi de astăzi: 6.386 milioane sau 48 %.

În schimb exportă în aceleasi țări: 5.982 milioane sau 47.8 % din totalul exportului său de $12\frac{1}{2}$ miliarde lei.

În acelaș timp comerțiul cu aliații săi este de 1.528 milioane lei la export sau 12.2 % din exportul total al Germaniei și de 1.126 milioane sau $8\frac{1}{2}$ % din totalul importului Germaniei.

Când examinezi schimburile între țări, nu trebuie să te preocupi numai de valorile relative ale

importului și exportului, dar mai cu seamă de natura articolelor schimbate.

O țară industrială are un mare folos când poate importa materiile prime necesare industriei sale, pe care apoi le transformă și le reexportează sub o formă mult mai rentabilă și avantajoasă economiei sale generale.

O activitate economică intensă îi permite să crească populația ce locuiește teritoriul său și pe care trebuie să o alimenteze prin import de alimente. În aceste condiții sporește și îmbogățește populația sa.

Piața interioară cu cât este mai puternică cu atât mai mult este un stâlp mai tare al agriculturii și industriei unui stat. Ea dă debușeul cel mai sigur producției naționale, plătește cheltuielile generale și amortizează fondul instalațiilor. Exportul are ca efect să desvolte, să perfeționeze și să facă mai rentabile isvoarele de producție națională.

Trebue asigurată piața internă industriei naționale și dusă luptă de concurență în special pe piețele străine. Propria ta piață nu trebuie să devină câmp de luptă între industria proprie și cea străină.

Germania mai mult ca oricare alt stat a organizat aceste lucruri. Printr'un regim protecționist intens, și-a creat industria, prin punerea științei la dispoziția tecniciei, prin legătura creată între toate ramurile sale de activitate, prin intensificarea căilor de transport pe uscat și pe apă și printr'o

Organizare finanțiară și comercială extraordinară a ajuns la progrese uimitoare, întrebunțând în dezvoltarea sa economică nu numai propriile sale capitaluri, dar și pe acele ale altor țări, făcându-le însă să piarză naționalitatea lor. Încetul cu încetul țări mai înaintate și mai vechi ca civilizație erau amenințate să intre sub dependință economică a Germaniei.

Să examinăm repede comerțul imperiului după categorii de articole. Dânsul importă dela puterile grupate împrejurul triplei înțelegeri, materii prime pentru 3.676 milioane lei sau 49 % din importul său de $7\frac{1}{2}$ miliarde lei materii prime și semifabricate, fabricând o parte din articolele necesare pieței interioare și putând spori exportul său de articole fabricate la cifra de 7.177 milioane lei din cari 2.900.000 lei sau 40 % la puterile cu care este în luptă.

Aceste cifre nu dau o idee precisă de câștigurile industriale și comerciale realizate, pentru că ar trebui să se țină cont de câștigurile caselor germane cari s-au instalat atât de numeroase în țările străine și de beneficiile flotei de comerț germană.

Imperiul importă dela adversarii săi de astăzi pentru 1.800 milioane alimente sau 45,3 % din totalul ce consumă pentru sporul său de populație care era de peste 1 milion de suflete anual.

Importul Germaniei în materii prime și semifabricate de la aliații săi se sue la valoarea de

449 milioane sau 6 % din total, și în alimentele 363 milioane sau 9 % din total.

Este caracteristic însă faptul că dezvoltarea exportului german în țările adverse a crescut foarte mult față cu importul său din aceste țări în ultimii ani înainte de războiu :

	Export german în	Import german din
Belgia . .	161 % crescere	116 % crescere
Franc.a .	176 % "	129 % "
Anglia. .	136 % "	90 % "
Italia . .	130 % "	111 % "
Rusia . .	201 % "	129 % "

Prin urmare exportul german a crescut între 130 și 201 %, pe când importul din aceste țări în Germania numai între 90 și 129 %.

Este evident că dacă creșterea ar fi continuat în aceste proporții încă zece ani, țările de mai sus ar fi devenit economicește tributarii rivalei lor.

De aceea să nu ne surprindă că cei mai conștienți oameni politici din Anglia, Francia și Rusia consideră jertfele de sânge, ce fac popoarele lor în războiul actual, ca o răscumpărare a viitorului lor economic.

Pe pământul nostru adeseori țările cele mai blagoslovite de natură și cari par a fi destinate vieței celei mai liniștite și fericite, sunt supuse la cataclisme cari distrug într-o clipă ceeace veacuri au creat ca frumusețe și ca bogăție.

Reamintiți-vă acele insule vulcanice, cari par bucați smulse din rai, cari împodobesc astăzi pământul și cari în sănul lor conțin rezervorii de-

foc și de cenușă destinate să distrugă tot ceea ce se află pe suprafața lor. Cu trecerea anilor însă lava și cenușa ce au distrus eri, se descompun și formează un nou sol mai fertil încă ca cel pe care'l au acoperit și pe care va crește o nouă vegetație și va trăi o populație tot atât de fericită ca acea din trecut.

Tot așa în istoria națiunilor, civilizațiile cele mai înaintate și prospere sunt distruse de războele aprige, cari lasă pustiu și săracie acolo unde în ajun domnea fericirea și belșugul.

În mijlocul orașelor mândre ridicate de omeneire, în mijlocul câmpilor făcute mănoase de geniul omului, s'au ridicat usinele puternice cari păreau un isvor de progres și bun trai până eri, dar cari făureau armele formidabile de distrugere a vieților utile și aceeace cu atâta muncă și răbdare crease munca geniului uman.

Mâne pe ruinele și mormintele acumulate de nesățioasa ambiție omenească, va trăi și prospera omenirea uitătoare a unui trecut săngeros.

Dacă trecem la partea a doua a conferinței adică la examinarea situației de astăzi, vedem că deslășuirea războiului a creat o stare de complet dezechilibru atât în comerț cât și în industria lumii. Relațiunile de schimb au încetat între beligeranți, iar acelea cu țările neutre s'au transformat după necesitățile militare.

Țările beligerante au căutat să-și mențină producția agricolă pentru a asigura hrana numeroa-

ceselor armate și populației lor. Industriile metalurgice și acelea ale produselor chimice au luat o enormă dezvoltare, transformându-se pentru fabricarea armamentului, munițiunilor și explosibilelor. În schimb multe alte industrii, din lipsă de lucrători sau materii prime, și au redus producțunea sau au încetat să funcționeze.

Industria de producție s'a transformat în industrie de destrucție.

Tările cu marea liberă au putut să-și continue în parte comerțul exterior și să se alimenteze cu cele necesare, însă importul lor a sporit disproportional cu exportul lor.

Tările blocate pe mare s-au alimentat pe o scară foarte redusă sau prin țările neutre, sau sporind producția internă a materiilor prime, dar în acelaș timp și au consumat stocurile acumulate dinainte.

Din aceste lipsuri a rezultat o scumpete care lovește greu populația săracă și îmbogățește câțiva speculanți, acaparatori și pe cei ce fabrică articole de război.

Pentru a putea plăti un import pe care exportul nu-l mai putea compensa, țările beligerante, au trebuit să recurgă la împrumuturi în străinătate, la export de aur sau la lichidarea valorilor străine ce aveau în portofoliu.

Consecințele financiare ale stării de astăzi sunt multiple. Cele imediate sunt:

Sărăcirea beligeranților și înbogațirea neutrilor care pot profita de avantajele de astăzi. Aceste

țări din urmă și rescumpără rentele și efectele ce au emis în alte țări.

Consecințele economice sunt și mai importante prin consolidarea și sporirea industriei în țările neutre și prin faptul că ele pun mâna pe deburșurile acelora ce nu mai pot exporta. America a Statelor-Unite și Extremul Orient al Japonezilor devine un fapt concret.

Forme noi de alianțe economice se pun la cale. Pe de o parte puterile Quadruplei caută să organizeze în contra puterilor centrale un războiu economic, excluzând în special pe Germania după piețele lor și creându-i concurențe serioase în țările neutre.

Coloniile Engleze care altădată refuzau o uniune vamală cu metropola lor, astăzi unite prin război, se declară gata să se înțeleagă pe terenul comercial. Celelalte puteri aliate caută să stabilească bazele unor organizații economice și financiare, care să le permită să ducă înainte acest gen de luptă.

Din cifrele ce am dat mai sus se poate vedea ce consecințe pot decurge din atari înțelegeri. Comerțul și industria Germană vor fi reduse aproape la jumătate, numai prin închiderea piețelor adversarilor săi. În același timp va fi aproape imposibil ca imperiul cel mai industrial din Europa să și mai poată procura cele 3.676 milioane materii prime necesare pentru ca industria să și rescăstige situația din trecut.

Germania caută să se apere în contra acestui pericol încheind o alianță economică cu Austro-Ungaria, Turcia și Bulgaria. Dacă Germania reprezintă o putere economică și finanțiară de primul ordin, în schimb aliatele sale, mai cu seamă după război, vor fi departe de a compensa măcar o parte din pierderile blocusului economic al adversarilor.

Este evident că și în sănul puterilor quadruplie vor fi defecțiuni și se vor naște schimburi prin intermedierul altor țări neutre. Interesele omenei vor face ca lupta economică să nu duze căt lumea.

Cum noi generațiuni de oameni producători vor înlocui pe cale decimate de război, cum clădiri noi vor înlocui pe cele distruse, cum plugurile vor brăzda câmpurile de bătaie de astăzi, nivelând tranșeele ce găuresc pământul; ca și legile naturei, legile economice vor aplana multe din asperitățile create de situația de astăzi. Totuși este de prevăzut că se prepară o eră nouă de care nu se poate să nu ținem cont.

Pentru a putea examina situația economică viitoare, trebuie să ne punem în ipoteza că pacea nu va aduce o prea mare sugrăvare a puterilor învinse sau cari n'ar mai avea numărul de soldați necesari. Lucru care pare foarte probabil.

Țările beligerante cu populația lor redusă nu își vor putea restabili situația lor economică și finanțiară decât reducând consumația lor pe căt posibil și sporind gradat producția lor.

Neputând plăti un import ca cel dinainte de război, trebuie să se dispenseze de a aduce din afară tot ceeace pot produce ele însăși. Pericolul văzut mai clar în situația de astăzi le va împinge să'și creeze izvoare noi de producție și să 'și complecțeze industriile pentru a face față mai întâi cerințelor pieței interioare și apoi exportului. Ele vor căuta să se emancipeze de străinătate pe cât posibil de obiectele de prima necesitate și de articolele utele într'un caz de război viitor. Alianțele economice vor complecta ceeace țara însăși nu va putea produce; dar chiar astfel schimbările între țările aliate vor fi de natură a nu împiedica la fiecare producția obiectelor esențiale.

Vom trece prin urmare o perioadă de protecții intense, de reculegere și de concentrare a mijloacelor de producție și în acelaș timp de lichidare a avutului ce se găsește în țări străine. Pe de altă parte țările neutre nestânjenite în desvoltarea lor vor căuta să'și consolideze situațiile câștigate.

Consecințele economice ale războiului vor fi de sigur mai importante decât cele politice.

Să examinăm acum pentru aceleași perioade situația economică a României.

Până în 1914 exportul nostru se concentra mai cu seamă în grâne și petrol. În 1913 exportul acestor articole reprezentă o valoare de 614 milioane lei sau 91 % din totalul de 670.705.000 lei. Cerealele propriu zis cu o cifră de 448.412.000

lei reprezintă singure 66.85 % din total: iar petroful 131.480.000 lei 16.6 % din total. Exportul nostru este prin urmare bazat pe recolta cerealelor.

Cresterea vitelor pentru export a inceput in 1884 cu inchiderea granițelor Austro-Ungare. Insă în 1906, în urma încordării relațiunilor sale cu Serbia, Monarhia vecină nemai putând să satisfacă consumațiunea internă cu turmele sale, din cauza exportului ce făcea în Germania, ne-a deschis granițele pentru o anumită cantitate de carne de vacă, de porc și de oae. Acest export ar fi trebuit să fie anual în perioada actuală de 35.000 boi, 120.000 porci și 100.000 oi, reprezentând cam 30 milioane de kgr. de carne.

In 1913 nu am exportat de cât a zecea parte din această cifră adică 3 milioane de kgr. Sporul consumației interioare care se poate evalua dela 1908 la 1913, la cifra de 14 milioane kgr. și numărul crescând al boilor întrebuințați în agricultura noastră mai perfecționată, a absorbit sporul ce ar fi putut fi disponibil la export.

Este îmbucurător că nu am pierdut în trecut vîtele necesare agriculturii noastre și consumației interioare, totuși s-ar fi putut intensifica mai mult creșterea vitelor, în special a porcilor, pentru a putea profită și de export.

Exportul nostru fiind bazat pe niște produse depinzând de elementele naturei este prea variabil.

Cu tot sporul continuu în exportul petrolului el a variat între cifrele următoare:

1902.....	374	milioane lei
1904.....	262	" "
1907.....	554	" "
1909.....	379	" "
1911.....	691	" "
1913.....	671	" "

Constatăm o creștere generală care depinde de îmbunătățirea culturei; dar diferențele de 313 mil. dela un an la altul într'o serie de zece ani, arată ce variațiune de venituri cauzează proprietarilor rurali. Cum agricultura este temeiul economic al țării noastre, industria și comerțul suferă de pagubele ei.

In exportul altor țări bine organizate ca Germania găsim un spor continuu dela an la an de peste un miliard :

1909.....	8.176	milioane lei
1910.....	9.267	" "
1911	10.051	" "
1912.....	11.105	" "
1913.....	12.519	" "

Mai avem o mare pagubă prin faptul că nu industrializăm destul materiile noastre prime și le exportăm sub formă brută, reîmportându-le ca fabricate pentru trebuințele populaționei noastre. Pe de altă parte nu producem destule materii prime de și le-am putea produce în condiții mai avantajoase decât cele ce importăm.

Exportăm 1.536.000 kgr. lână brută în valoare de 1.860.000 lei și importăm : articole de falșificare lână artificială, petece de lână și tort de

lână $1\frac{1}{4}$ mil. kgr. în valoare de $3\frac{1}{2}$ mil. lei în afară de 2.000.000 kgr. țesături și pâsle de lână în valoare de 24.800.000 lei.

Fabricele noastre de postav fac tortul de lână numai pentru trebuințele lor; iar fabricele de tricotaj importă tortul necesar.

Exportăm $1\frac{1}{2}$ mil. kgr. piei brute în valoare de $2\frac{1}{2}$ mil. lei și importăm: 3 mil. kgr. piei sărare în valoare de 3 milioane lei și piei lucrate dar neconfeționate 725.000 kgr. în valoare de lei 8.818.000.

Exportăm 3 milioane kilograme carne în valoare de 3 milioane lei și importăm seu, stearină, săpunuri ordinare, șunci și unt pentru aceași valoare.

Exportăm rămășițe dela fabricarea uleiurilor (turte oleginoase) și borhot de povarnă peste 1.000 de vagoane în valoare de 800.000 lei în loc să le întrebuițăm la hrana insuficientă ce dăm vitelor noastre. Exportăm 230 vagoane îngrășămintă pe care ar trebui să le întrebuițăm în agricultură.

Cu o creștere mai intensivă a vitelor noastre, sporind numărul oilor dela 6 la 8 milioane, acela al boilor noștri dela 2.800.000 capete la 3.200.000 capete și acela al porcilor noștri dela 1.400.000 capete la 2 milioane, am putea face un export de carne mai mare decât ni se cere în Austro-Ungaria, am putea avea lână pentru a înlocui tortul și multe din țesăturile și pâsiele ce importăm, am avea pieile necesare tăbăcăriilor noastre

și am produce în țară seul, untul, săpunurile și stearina ce importăm astăzi.

Exportăm semințe de in și cânepă 630 vagoane în valoare de 1.300.000 lei și nu producem firul de in și cânepă necesarii consumației noastre, importând $2\frac{1}{4}$ mil. kgr. câlt și tort de cânepă, iută și in, în valoare de $2\frac{1}{4}$ mil. lei și tort de bum-bac 9 mil. kgr. costând 20 milioane lei.

Importul nostru total în textile și țesături dintr-insele se susține la 86 milioane lei sau 14 % din total.

Ce lesne ar fi să răspândim cultura cânepei și inului pentru fir, să instalăm filaturile care să ne producă tortul, pe care apoi să-l lucrăm și să fabricăm cu materia noastră primă: sfoara, frângăia, ața și multe din țesăturile ce astăzi importăm.

Importăm următoarele produse chimice derive din sarea ce posedăm în atâtă abundență și în condițiuni de exploatare extraordinar de eficiente: acid chloridric, sodă caustică, sodă calcinată, sulfat de sodă și hipochlorit de calciu pentru 2.300.000 lei, pe când am putea exporta aceste articole.

Lipsa de acid sulfuric și de sulfat de cupru a pus în valoare mina dela Altan Tepe din Dobrogea și sper că ne putem dispensa să importăm pe viitor din aceste articole pentru valoarea de 2.100.000 lei.

Exportăm petrolul din care se fabrică în Germania atâtea derive prețioase ca culori, explozibile și medicamente.

Comerciul nostru principal s'a făcut până acumă

cu puterile centrale, în proporție de 41,59%, din total și dacă am ține cont de cerealele ce trec numai în tranzit prin Belgia și Olanda, ne-am suiat pentru Austro-Ungaria și Germania la un procent de aproape 50% din totalul nostru.

Caracteristica situației noastre economice de astăzi este aceea a țărilor neutre, dar pentru că suntem înconjurați din toate părțile de beligeranți și pentru că suntem închiși despre marea liberă, suferim lipsuri mai mari pentru importul articolelor necesare comerциului, industriei și agriculturii noastre.

Abundența producției noastre agricolă de tot felul, a sărei și aceia a petroleului ne pune la adăpostul lipselor celor mai grave.

Importul nostru foarte insuficient este pe deasupra supus și la o speculație care scumpește și mai mult articolele fabricate.

Cu toate câștigurile realizate de comerț, care și-a putut desface chiar mărfurile declasate, precum și de acelea ale multor industrii care au profitat de comenziile Statului sau de puțința de a exporta, totuși lipsa de import crează o situație îngrijitoare pentru viitor. Răul vine din faptul că suntem siliți să importăm prea multe lucruri pe care ar trebui să le producem noi însine, dacă am fi mai bine organizați.

In schimb nu ne putem plânge de exportul nostru. Cerealele și în special leguminoasele și o,eoginoasele au ajuns la prețuri necunoscute în tre-

căut. Articole, ce nu puteam altădată exporta cu prime, sunt astăzi în măsură să plătească taxe mari la export. Făina, pastele făinoase, alcoolul, semințele oleoginoase, tărâțele chiar gozurile sunt foarte cerute la export.

Blocarea puterilor centrale de către Anglia a creat din acest punct de vedere o situație atât de favorabilă pentru export, în cât suntem siliți să prohibim multe mărfuri cari nu au mai rămas în țară în cantități suficiente pentru consumația noastră. Tristul exemplu cu contrabanda boilor ne poate servi ca pildă pentru viitor.

Prin urmare, situația de războiu se poate rezuma pentru noi în modul următor : lipsă de import, cerere mare de export și scumpete excesivă a tuturor articolelor, în afară de alimentele cari sunt reglementate.

Pentru a putea examina care va fi situația economică viitoare a României, trebuie să cunoaștem cari sunt trebuințele sale. Putem clasa articolele de import după importanța lor și după natura lor în următorul tablou, dând cifrele medii pe anii 1911, 1912 și 1913.

1. Metale și obiecte de metal mașini și vehicule	242 milioane lei	40,37%	din total
2. Testile vegetale și obiecte. Hârtii, Uleiuri vegetale	110 milioane lei	16,52%	din total
3. Lână, păr, piei, mătase și obiecte	88	14,64%	" "

4. Lemne și obiecte, Legumi, flori, se- mințe, Cereale și derivate	$35\frac{1}{2}$	milioane lei	6%	din total
5. Produse chimice, culori, explosibile, medicamente și par- fumerii	32	»	5.22%	»
6. Consecțiuni . . .	$27\frac{1}{2}$	»	4.50%	»
7. Cauciucuri, fruc- te și coloniale . .	$23\frac{1}{2}$	»	3.87%	»
8. Animale vii, Pro- duse animale, ali- mentare și neali- mentare	23	*	3.72%	*
9. Pămînturi, pietre și obiecte din ele .	7	»	1.30%	»
10. Sticlării	$6\frac{1}{2}$	»	1.25%	*
11. Ceasornice, jucă- rii, instrumente de muzică	$5\frac{1}{2}$	»	1.10%	»
12. Diverse	$7\frac{1}{2}$	»	1.51	»
Total	599	milioane	100%	

Din tabloul de mai sus se poate vedea ce importanță au în importul nostru, metalele și obiectele fabricate dintr'însele. Ele reprezintă 40,37% din totalul importului nostru și cu cât vom progresă cu atât va fi mai mare nevoie de aceste articole.

Este în interesul țărei ca importarea celorlalte articole să se micșoreze prin producția noastră națională, în afară de cauciucuri, coloniale și alte obiecte ce trebuie să ne procurăm prin import.

După terminarea războiului, industria metalurgică care s'a desvoltat într'o proporție extraordinară, va trebui să fabrice alte lucruri decât arme și munițiuni. Ea va căuta prin urmare debușeuri comerciale. Germania, Statele-Unite și Anglia, vor concura mai cu seamă pe piețele Statelor celoralte. Dacă uniunea economică se va face între Anglia, Franța și Rusia, producția metalurgică a Angliei va fi absorbită în mare parte în satisfacerea cererilor aliatelor sale. Cu Statele-Unite nu vom putea face un mare schimb de mărfuri grele și relativ ieftine, pentru că această țară nu are ce importă dela noi. Să ne așteptăm prin urmare ca Germania căreia avem posibilitatea să-i trimitem cereale și petrol, în schimb, să fie principala noastră furnisare în aceste articole.

Produsele chimice, culorile, medicamentele, etc., din care importăm pentru 32 milioane lei sau 5.22 % din total, sunt tot produse din Germania, care va căuta să-și mențină debușeul său.

Pentru celelalte articole, vom avea pe piața noastră o concurență mai mare ca în trecut după cum vom arăta mai departe.

În exportul nostru de cereale, vom întâlni din nou concurență poate și mai intensă a Argentiniei și într'un viitor mai depărtat pe acea a Turciei din Asia; dar concurrentul cel mai serios va fi însăși țara importatoare, care va căuta prin toate mijloacele să-și sporească producția agricolă și să-și micșoreze importul de alimente.

Producția cerealelor poate crește repede, nu va fi însă acelaș lucru cu refacerea turmeilor de vite, micșorate de enorma consumație în carne a armatelor și de lipsa de nutreț. Va lipsi într'un sir de câțiva ani carnea și toate produsele animale ca lâna, pielea, etc., fapt care va menține un preț urcat al acestor articole.

Cererea tuturor materiilor prime necesare industriei va fi cu atât mai mare cu cât Anglia și Franția vor căuta să consume pe acelea ale coloniilor lor, Rusia va căuta să se industrializeze mai mult și să consume pe cele ce produce, Statele-Unite vor drena pentru o industrie covârșitoare pe toate acelea ale Continentului American și Japonia pe cele din Extremul Orient. De aici rezultă marele interes ce avem să ne organizăm cât de repede, să introducem în cultura noastră cât mai mult plantele oleoginoase și textilele, să sporim creșterea noastră de vite, de păsări și producția de ouă, unt și de brânză.

În acelaș timp să industrializăm prunele, fructele și legumele noastre. Să creăm un export mai variat, mai puțin dependinte de secete sau de ploaie și repartizat astfel încât să-l putem vinde cu prețuri mai constante.

Cu modificările ce vom aduce agricultурei noastre vom putea spori valoarea exportului nostru, micșorând greutatea lui totală și vom putea micșora importul nostru cu articolele necesare industriei naționale. În acelaș timp vom îmbunătăți cultura solului, având vite mai multe, îngră-

șăminte mai multe și în acelaș timp cultivând plante mai variate.

Să organizăm comerțul nostru de export astfel încât să nu mai fie compromis și depreciat prin intermediarii cari-i desfac în streinătate. Să se cunoască tipuri de grâne românești cum sunt acelele Americane.

Prin magaziile cu silosuri, ce se pot face pe scară cât de mare, vom putea regula debitul cerealelor la eșirea din țară, aștepta prețuri mai bune și varanta mărfurile depozitate până la vânzarea lor.

Apoi trebuie să complectăm industriile noastre astfel încât să satisfacă cât de complet cererile din țară, să le emancipăm de o prea mare dependință de streinătate, producând în țară materii prime și fabricate de cari au trebuință.

Să creeăm industriile ce sunt în întinsă legătură cu cele existente ca : aceia a sodei și derivatelor sale, aceia a acidului sulfuric, să facem topitoriile și torcătoriile cari să lucreze atât cânepa și inul ce putem produce cât și bumbacul brut ce putem importa.

Nu putem în deajuns face reparațiile necesare mașinelor noastre, nici turna piesele de oțel trebuincioase ; din această cauză suferă industria noastră, căile noastre ferate și apărarea națională. Exportăm anual aproape 480 vagoane fontă și fer vechiu și 90 vagoane aramă, alamă plumb și zinc vechi. Facerea unui cuptor Martin ar produce o mare parte din oțelul ce ne este nece-

sar întrebuințând mai cu seamă materii prime depreciate astăzi.

Capitalul Românesc să fie plasat și în industrie, cum a luat în mare parte în finance lăcul capitalului străin cu atât mai mult cu cât situația viitoare va permite acest lucru.

Trebue încurajată și întemeerea industriilor ce nu avem încă; chiar făcute de străini cu condiție însă ca să nu formeze corpuri străine în sănul statului nostru. Exemplul Germaniei care a întrebuințat capitalul francez pentru întreprinderile sale, fără ca acest capital să aibă o naționalitate, este de urmat.

De altminteri și statul nostru a dat acest exemplu cu rescumpărarea industriilor Regiei monopolurilor Statului și a C. F. R.

Pe lângă marea industrie să desvoltăm cât mai mult mica industrie și meseriile.

Ca să fim mai stăpâni pe comerțul nostru exterior, ca să putem introduce mărfurile noastre pe piețe mai îndepărtate, trebuie să sporim considerabil marina noastră comercială. Să sporim în același timp rețeaua și capacitatea de transport a căilor noastre ferate și să nu neglijăm, ca până acum, căile de navigație interioară și șoselele cari aduc mărfurile stațiunilor de drum de fier.

Comerțul nostru intern este foarte slab și constituie o cauză reală de scumpirea vieței. — Producătorul vinde depreciat și cumpărătorul plătește exagerat. — Intermediarii prelevă beneficii foarte mari, mulțumindu-se cu afaceri restrânse. Prin aju-

torul coperațiunilor și sindicatelor, prin case de comerț bine organizate se pot stabili relații mai directe între cumpărători și producători.

Până acum cele două principale ramuri de activitate economică : agricultura și industria în loc să lucreze împreună să se ajute și să se completeze, au lucrat într'o rivalitate dăunătoare intereselor țărei. — Mai întâi cestiunea capitalului le despărțea ; agricultura lucrează cu capital românesc, industria în cea mai mare parte este creată și lucrează cu capital străin. Orice beneficii a celei de a doua este privit cu ochi răi de proprietari, cărora îi se pare că aceste beneficii sunt smulse dela dânsii. Este de un mare interes economic și național ca capitalurile agricultorilor să fie plasate și în industrie.

S'au putut forma partide agrare, cari sunt o absurditate economică. — În țările înaintate în civilizație să creză legături strânse de interese între agricultură și industrie. — Cea dintâi furnizează materiile prime necesare celei de a doua, care caută să încurajeze producția și perfecționarea lor. Sunt industrii cari răspândesc gratuit sau cu preț de revenire reproductori, semințe, mașini agricole etc. și cari creză forță motrice pentru munca pământului.

Agricultura poate să și desfacă o mulțime de articole cari ar fi de altminteri depreciate și găsește în deșeurile sau produsele secundare ale industriei îngrășăminte prețioase.

Cultura intensivă cu metodele ei perfecționate

-și cu utilajul său modern sunt creațiuni strâns legate de dezvoltarea industriei.

O țară pur agricolă este o țară care este într-o vîrstă puțin înaintată a dezvoltării sale economice.

Nu toate organele unui copil nou născut lucrează: sistemul digestiv și circulator sunt singurele cari au o importanță capitală. Însemnează oare acest lucru că dânsul trebuie să fie toată viața lui orb, surd, olog și fără inteligență?

Animalele din clasele inferioare, reduse de multe ori la organele lor digestive și circulatoare, erau primele viețuitoare după globul nostru. Gradat însă au apărut animalele din ce în ce mai complete și perfecționate. Omenirea, care constituie ființele cele mai perfecte de pe pământ, nu este ea oare în constant mers de progres și perfecționare.

Nu este o absurditate să se găsească oameni cari să susțină, în mijlocul popoarelor cari înaintează repede în cultură și civilizație, că noi singuri trebuie să stăm pe loc.

Am arătat că cel mai sigur și bun client al activităței de producție unei țări este însăși populația sa, în urmă exportul complectează activitatea economică și îmbunătățirea ei.

O dezvoltare mai mare industrială nu micșorează comerțul extern al unei țări chiar la import, ea îl sporește, îl transformă. O țară mai bogată își crează un schimb mult mai intens de mărfuri cu alte țări, decât o țară săracă.

In loc să importăm articolele ce putem să fa-

• bricăm noi însine, vom aduce în țară cele ce ne trebuie pentru a spori activitatea noastră viitoare. Vom înlocui câteva zecimi de milioane din importul nostru de lână, piele, cânepă, in, bumbac și obiecte fabricate dintr'însele, prin mai multe mașini industriale și agricole, mai mult fer, mai multe sini, locomotive, etc.

Cu o producție mai intensă nu vom avea acel desechilibru între cerere și ofertă care scumpește atât de mult obiectele de prima necesitate. Cei cari călătoresc în străinătăți sunt surprinși să vază că în orașele mari din Occidentul Europei, în afară de eftinătatea articolelor fabricate ca cele de îmbrăcăminte, chiar produsele agricole ca: laptele, untul ouăle sunt mai eftine ca la noi. Numai pâinea și carnea pe cari acele țări nu le produc în cantități suficiente sunt ceva mai scumpe. Noi cari le producem toate și le-am putea și exporta vom putea îmbunătăți traiul populației nevoiașe, dându-i în acelaș timp putința unei munci mai remuneratorii și o eftinătate mai mare a obiectelor ce consumă.

Indată ce vom îndrepta slăbiciunile noastre din trecut, vom asigura venituri mai constante și particularilor și statului și vom putea răscumpără titlurile noastre de pe piețile străine, cum a făcut Italia, când și-a îmbunătățit prin industrie economia sa menționată.

Va fi mult de lucru pentru a executa un program atât de vast. Însă noi care trăim în situația

actuală nu ne dăm bine seamă că în multe suntem pe cale de a-l realiza.

Situația de astăzi ne-a deschis ochii și condițiunile viitoare par a fi mai avantagioase ca cele din trecut.

Am arătat lupta economică ce se poate prevede pentru viitor între diferitele țări ale Europei. Vom suferi noi oare de noua situație ce va crea?

Puterile centrale și în special Germania vor avea trebuință de produsele noastre mai cu seamă de materiile prime și de vitele ce trebuie să producem. Ele vor avea și mai mare trebuință de piața noastră pentru articolele lor manufacturate.

Turcia și Bulgaria împreună nu au avut în trecut o putere de consumație pentru articolele germane nici măcar egală cu a României. După război vor însemna și mai puțin până ce-și vor putea plăti pagubele.

Puterile occidentale vor găsi în țara noastră un punct de reazăm economic pe drumul comercial între ele răsăritul Europei și Apusul Asiei.

Situația noastră geografică la gurile Dunărei, fertilitatea solului nostru, isvoarele lui de petrol, creșterea cea mare a populației noastre, inteligența sa pentru orice lucrări tehnice și râvna ei de progres ne asigură un rol de frunte nu numai în Orientul Europei, dar și în viitorul concert al marilor puteri.